

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА И ТРЕНЕРА
Банијска 67
СУБОТИЦА

**ПРОГРАМ ОБЕЗБЕЂИВАЊА АДЕКВАТНЕ
ЕВАКУАЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА**

**У ВИСОКОЈ ШКОЛИ СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА
ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА И ТРЕНЕРА**

јануар, 2021.

PROVISIONING PROGRAMME OF ADEQUATE FIRE ESCAPE

Abstract: Emergency evacuation was organized by taking people to a safe area in case of fire or other dangers. Locating fire and general disruption to the facility, equipment and installations could cause danger to life and health of persons and property, and therefore performance of all employees and students is necessary. What is the general procedure of evacuation in case of fire? Modes of evacuation from the building? After assembling the students and employees at the assembly area, executives start with the evacuation and the rescue operation. Signs must be put to be visible and intelligible as well as interpreted unambiguously and that they are not dangerous themselves. Measures must be taken to avoid grouping a number of signs in one place. Signs should not be placed on a moving object or close to moving objects such as doors, windows, racks, etc., as they can cover the sign, except when required to do just so.

ПРОГРАМ ОБЕЗБЕЂИВАЊА АДЕКВАТНЕ ЕВАКУАЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

Резиме: Нужна евакуација је организовано одвођење људи у безбедносну зону у случају пожара или друге опасности. Откривање и дојаву пожара и опште поремећаје на објекту, опреми и инсталацијама, који би могли изазвати опасност по живот и здравље особа и имовину врше сви запослени и студенти. Шта је опште поступање код евакуације у случају пожара? Начин извођења евакуације из објекта? Након проведене акције и окупљања студената и запослених радника на зборним местима руководиоци евакуације и спашавања процењују ситуацију. Знакови се морају поставити тако да буду схватљиви, без недоумица, и да они сами не представљају опасност. Мора се водити рачуна да се избегне груписање већег броја знакова на једном месту. Знакови се не смеју постављати на покретним предметима или близу покретних предмета као што су врата, прозори, сталци, итд., јер у случају помицања могу заклонити знак, осим када је то потребно упаво тако учинити.

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

ЕВАКУАЦИЈА

Нужна евакуација је организовано одвођење људи у безбедну зону у случају пожара или друге опасности.

ДЕФИНИЦИЈА ПОЈМОВА

Пропусна моћ – највећи број људикоји могу проћи кроз дати број јединица ширине излаза за одређено време, имајући у виду капацитет степеништа у вишеспратници.

Специфична пропусна моћ – број људи који могу проћи кроз јединицу ширине излаза за дато време.

Поступак (план) евакуације – запис у коме су наведени путеви евакуације и безбедне зоне, прописана правила понашања, поступци и неопходне активности присутних људи у случају пожара.

Приликом израде плана евакуације, посебна пажња мора да се обрати на број људи који треба евакуисати, дужину путева евакуације, конструктивна решења објекта и сигурносних степеништа, начин одимљавања евакуационих путева и поступке евакуације културних добара. Евакуациони пут се може поделити у три дела:

- приступни пут до излаза,
- излаз,
- пут удаљавања од излаза.

Време евакуације – време евакуације људи из угроженог објекта се према иностраним прописима може дефинисати на следеће сегменте:

- време откривања пожара,
- време узбуњивања људи,
- време припрема за спровођење,
- време оклевања пре почетка евакуације,
- напуштање угрожене просторије или сектора,
- прелазак у други део осмишљеног пута.

2. СИТУАЦИЈА (ПЛАН) ПОСМАТРАНОГ ОБЈЕКТА

Објекат у којој је смештена данашња Висока школа струковних студија за образовање васпитача и тренера (у даљем тексту Висока школа) (тада под именом Педагошка академија) и ОШ „Милош Црњански“ (тада под именом „Вежбаоница“) изграђена је почетком педесетих година прошлог века.

Објекат Високе школе налази се у тзв. „Теслином насељу“. Са северне стране објекат излази на Теслину улицу у чијој се близини налази ОШ „Јован Микић“, са источне стране излази на Банијску ул. из које се улази у Високу школу, са јужне

стране налази се парк у којем је склопу школа и дом за децу са посебним потребама, са западне стране излази на улицу. Објекат је изграђен у облику ћириличног слова „Ц“. Објекат у свом склопу садржи:

1. **приземље:** ходник;
2. **приземље:** амфитеатар, просторије бивше ОШ „Милош Црњански“;
3. **I спрат:** просторије бивше ОШ „Милош Црњански“;
4. **I полуспрат:** просторије бивше ОШ „Милош Црњански“ ;
5. **II спрат:** вежбаона 8, рачуноводство 7, кабинет директора 6А, секретаријат, кабинет за професоре 9, ходник, библиотека са читаоницом 10, администрација 11, тоилетте, степениште;
6. **II полуспрат:** референтска служба 12, студентски «кутак» 13, вежбаона за ликовну културу и уметност 14, сала за «брифинге» 15, одржавање (помоћно особље) 16, ходник, тоилетте, степениште;
7. **III спрат:** кабинет за професоре 30, учионица 29, предаваона 28, вежбаона 27, кабинет за професоре 26, лабораторија, ходник, степениште;
8. **III полуспрат:** кабинет за професоре 22, предаваона 19, кабинет за професоре 18, кабинет за професора 17, предпросторија 21, учионица 20, ходник, информатика 24, информатичка учионица 23, предпросторија 10, архива 25, тоилетте, степениште;

Укупна површина објекта у којима су смештене просторије које користе горе наведене школе износи: 2192 метара квадратних.

Укупна површина земљишта на којој се објекат налази износи: 13 083 метара квадратних.

План о адекватној евакуацији у случају пожара (у даљем тексту: План о евакуацији) првенствено ће се бавити заштитом људи и имовине, тј. мерама и начином евакуисања приликом евентуалног пожара у Високој школи. Дакле, посебно ће се обратити пажња избијања пожара на II спрату и II полуспрату, на III спрату и III полуспрату, на којима се налазе просторије Високе школе или захватања пожара на другим нивоима, а да су угрожене просторије Високе школе.

3. ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ

ПРЕГЛЕД УГРОЖЕНОСТИ ОД ИЗНЕНАДНИХ ДОГАЂАЈА

3 а. ИЗВАНРЕДАН ДОГАЂАЈ: потрес:

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ГРАЂЕВИНАМА:

- оштећење грађевине,
- рушење грађевине или дела грађевине,
- кварови на инсталацијама грађевине,

- прекид енергетских инсталација;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ОПРЕМИ:

- пожар,
- оштећење или уништење наставних средстава, намештаја, компјутерске опреме. уређаја и др.;
- престанак рада;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ КОД ЗАПОСЛЕНИХ И СТУДЕНАТА:

- паника;
- озледе;
- опекотине;
- тровање;
- смрт.

3 б. ИЗВАНРЕДАН ДОГАЂАЈ: олујни и оркански ветрови:

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ГРАЂЕВИНАМА:

- рушење делова грађевине;
- кварови на инсталацијама грађевине;
- прекид енергетских инсталација;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ОПРЕМИ:

- пожар,
- оштећење или уништење наставних средстава, намештаја, компјутерске опреме. уређаја и др.;
- престанак рада;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ КОД ЗАПОСЛЕНИХ И СТУДЕНАТА:

- паника;
- озледе;
- смрт.

3 в. ИЗВАНРЕДАН ДОГАЂАЈ: удар грома:

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ГРАЂЕВИНАМА:

- пожар;
- оштећење делова грађевине;
- кварови или уништење електричних инсталација и опреме;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ОПРЕМИ:

- пожар;
- оштећење или уништење наставних средстава, намештаја, компјутерске опреме. уређаја и др.;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ КОД ЗАПОСЛЕНИХ И СТУДЕНАТА:

- озледе;
- смрт.

3 г. ИЗВАНРЕДАН ДОГАЂАЈ:

неисправност, преотерећење електричних инсталација и опреме:

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ГРАЂЕВИНАМА:

- пожар;
- опасни продукти изгарања;
- оштећење или уништење грађевине и инсталација;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ОПРЕМИ:

- пожар;
- оштећење или уништење наставних средстава, намештаја, компјутерске опреме. уређаја и др.;
- престанак рада;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ КОД ЗАПОСЛЕНИХ И СТУДЕНАТА:

- - паника;
- - озледе;
- - гушење и тровање;
- - смрт.

3 д. ИЗВАНРЕДАН ДОГАЂАЈ:

неконтролисана употреба ватре у било ком облику:

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ГРАЂЕВИНАМА:

- пожар;
- опасни продукти изгарања;
- оштећење или уништење грађевине и инсталација;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ОПРЕМИ:

- пожар;
- оштећење или уништење наставних средстава, намештаја, компјутерске опреме. уређаја и др.;
- престанак рада;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ КОД ЗАПОСЛЕНИХ И СТУДЕНАТА:

- паника;
- озледе;
- гушење;
- тровање;
- смрт.

3 е. ИЗВАНРЕДАН ДОГАЂАЈ:

пропуштање запаљивог гаса:

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ГРАЂЕВИНАМА:

- пожар;
- опасни продукти изгарања;
- оштећење или уништење грађевине;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ НА ОПРЕМИ:

- пожар;
- оштећење или уништење наставних средстава, намештаја, компјутерске опреме, уређаја и др.;
- престанак рада;

МОГУЋИ ДОГАЂАЈИ КОД ЗАПОСЛЕНИХ И СТУДЕНАТА:

- паника;
- озледе;
- гушење;
- тровање;
- смрт.

4. НАЧИН ОТКРИВАЊА ОПАСНОСТИ, ДОЈАВА, УЗБУЊИВАЊЕ И УПОЗОРАВАЊЕ

Откривање и дојаву пожара и опте поремећаја на објекту, опреми и инсталацијама, који би могли изазвати опасност по живот и здравље особа и имовину, врше сви запослени и студенти. Дојаву обављају лично или телефоном и то: професори, виши предавачи, предавачи, сарадници у настави и др. (у даљем тексту: наставно особље) и оспособљеним руководиоцима за евакуацију и спасавање. Ови ће даље процењивати ситуацију и предузимати потребне мере (дојаву, узбуњивање, евакуацију, позивање спољњих фактора и сл.). Исти поступак проводи се и у случају појаве опасности од било које елементарне непогоде.

СИСТЕМ ОБАВЕШТЕЊА:

- телефон,
- мобилни телефон.
- систем личне везе.

Дојаву изненадних догађаја треба обавити на следеће телефоне:

- телефонска централа тел. 547 870
- лице одговорно за противпожарну заштиту: мобилни тел. ...

НАЧИН ДАВАЊА УЗБУНЕ:

За давање узбуне на локацији у случају изненадног догађаја не постоје одговарајућа средства за узбуњивање. За случај узбуне морају се хитно одредити особе које ће обићи све просторије у објекту и системом личне везе обавити узбуњивање.

Заповед за узбуњивање даје директор, особа која га у одсутности замењује.

НАЧИН ДАВАЊА УПОЗОРЕЊА ЛИЦИМА У ОПАСНОСТИ РАДИ ПРАВОВРЕМЕНЕ ЕВАКУАЦИЈЕ:

- гласно и одсечно нагласити потребу евакуације из тог дела објекта,
- одмах указати на правац кретања при напуштању објекта,
- смиреним, али енергичним гласом остварити ауторитет код организовања евакуације,
- са особама које је неопходно евакуисати, константно обављати разговор, што је то могуће смиреним тоном и не дозволити да мењају ваше команде.

5. ПРОТИВПОЖАРНА СТЕПЕНИШТА И РЕЗЕРВНИ ИЗЛАЗИ

У Високој школи не постоје посебна противпожарна степеништа, већ се за нормалну комуникацију и за евакуацију користе главна степеништа, улази и пролази. Из ових разлога неопходно је пре свих активности, ова степеништа и пролазе првенствено искористити за потребе евакуације запослених и студената, као и свих других присутних лица и за евакуацију имовине.

6. НАЧИН ПРОВОЂЕЊА ЕВАКУАЦИЈЕ

На знак узбуњивања о изненадном догађају или код наступа изненадног догађаја сви студенти и запослене особе у Високој школи дужне су се евакуирати према одредбама овог плана, односно према упутствима особа задужених за руковођење акцијом евакуације и/или наставног особља који су тренутно на предавањима у појединим предаваоницама и сл.

НАЧИН ИЗВОЂЕЊА ЕВАКУАЦИЈЕ ИЗ ПРИЗЕМЉА ОБЈЕКТА ЈЕ СЛЕДЕЋИ :

- евакуација од места боравка студента (амфитеатар), радног места или другог места у објекту где се студент или запослени затекао у случају узбуњивања, обавља се у принципу ходницима до излаза (спољашња врата),
- у случају да је један излаз блокиран, особа задужена за руковођење евакуацијом, без панике, упућује студенте и запослене на други излаз,
- у случају да су блокирани излази, нужна евакуација се може извршити преко прозора у приземним просторијама бивше ОШ „Милош Црњански“,
- након излаза из објекта студенти и запослени се крећу и морају се окупљати на одређеним зборним местима, где ће од руководиоца евакуације и спашавања добити даља упутства.

НАЧИН ИЗВОЂЕЊА ЕВАКУАЦИЈЕ СА СПРАТНИХ ДЕЛОВА ОБЈЕКТА ЈЕ СЛЕДЕЋИ:

- евакуација од места боравка студента и радних места на спратовима где се студент или запослени затекао у случају узбуњивања, обавља се ходницима до степеништа где степеницама, одмориштима на степеништима силазе у приземље.
- након изласка са спратних простора, односно објекта, студенти и запослени се крећу и морају окупити на одређеним зборним местима на отвореном простору где ће од руководиоца евакуације и спашавања добити даља упутства.

Евакуацијски путеви, смерови кретање и излази приказани су у нацртима основе пресека објекта, који се налазе у графичким прилозима овог Елабората.

7. ОПШТЕ ПОСТУПАЊЕ КОД ЕВАКУАЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

1. Дати одговарајући аларм о настанку пожара у објекту Високе школе.
2. За гашење насталог пожара, искористити најближу опрему за гашење почетног пожара. Уколико не постоји опасност по лице које гаси и опасност по околину, Висока школа је опремљена **РР** апаратима типа „**S6**“, „**S9**“ и „**CO2**“ и унутрашњом и спољном хидрантском мрежом.
3. Гашење пожара вршити тако да се избегну продукти горења (дим, пламен...).
4. Телефоном позвати ватрогасно – спасилачку јединицу Ватрогасног савеза Суботице бирањем броја 193 са фиксне мреже.
5. Дежурном ватрогасцу у дежурној јединици Суботица дати тачну адресу објекта где је пожар настао и што је могуће прецизније одговорити на сва постављена питања.

6. По објави евакуације, одмах прекинути све радње у вези гашења и у складу са упутствима која се добију. Преко излаза за безбедну евакуацију и надаље степеништем одмах изаћи на слободан простор изван објекта, придржавајући се следећих правила:

- не кретати степеништем навише и не улазити у друге просторије повезане са степеништем,
- не носити са собом велике предмете и торбе, осим у случају евакуације имовине,
- по изласку потребно се удаљити од изласка и неометати друге да несметано излазе из објекта,
- када се једном напусти објекат у коме је дат аларм за евакуацију, у објекат се више не улази,
- не пролазити возилима поред излаза за евакуацију док евакуација траје,
- лоцирати се даље од објекта да се присуством не блокира приступ објекту.

Место окупљања је простор испред улаза/излаза из објекта Високе школе, удаљен најмање 10м од излаза (улица или плато испред улаза у Високу школу), а запосленима и осталом особљу је забрањено удаљавање са овог простора након евакуације, без одобрења овлашћених лица.

8. ПОСТУПЦИ НАКОН ПРОВЕДЕНЕ ЕВАКУАЦИЈЕ

Након проведене акције и окупљања сутената и запослених радника на зборним местима. Руководитељи евакуације и спашавања, процењују ситуацију у оквиру које:

- са наставним особљем проверавају јесу ли сви студенти и запослени радници напустили грађевине,
- одређују радње које треба предузети на нужном санирању последица изненадног догађаја (гашење пожара и сл.),
- одређују радње које треба предузети ради провођења акције спашавања особа које су блокиране у деловима објекта (кориштење опреме за извођење спашавања, одређивање распореда и редоследа спашавања и сл.)
- отпуштају кућама преостале особе које не могу учествовати у даљим акцијама.

9. НАЧИН ПРОВОЂЕЊА СПАШАВАЊА

У свим случајевима, кад евакуација студената и запослених радника није проведена у потпуности, приступа се акцији спашавања преосталих особа.

У овој акцији учествују:

- особе које одреде руководитељи евакуације и спашавања,
- припадници професионалне ватрогасне јединице,
- према потреби стручне особе других предузећа.

Руководитељ евакуације и спашавања у оквиру свог делокруга рада, утврђују путем извиђања следеће:

- колико је особа угрожено и где се налазе,
- каква им непосредна опасност прети,
- да ли је наступила паника,
- који су ходници и степеништа непроходни.

Истовремено оцењују која су средства за спашавање потребна и која су лична и колективна заштитна средства потребна за раднике који ову акцију проводе.

До доласка ватрогасне јединице, у границама могућности, користе властита средства за спашавање.

Након доласка професионалне ватрогасне јединице града користити ће се опрема за спашавање ватрогасне јединице, а руковођење предузима заповедник ватрогасне јединице.

За спашавање особа с висине треба користити властиту расположиву опрему. Након доласка професионалне ватрогасне јединице града користити ће се опрема за спашавање наведене јединице.

10. СПАШАВАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

У случају пожара морају се најпре спашавати угрожене особе, а тек онда креће акција за коначно савладавање пожара. Руководитељи евакуације и спашавања одређују начин спашавања особа у случају пожара.

Руководитељи евакуације и спашавања у сарадњиса наставним особљем, одредити ће мeste на којима ће се сакупити средства за гашење пожара, како би се у што краћем времену спасиле особе заостале у горућем објекту.

У сваком случају позива се ватрогасна јединица града

У случају пожара који отежава спашавање студената и запослених радника потребно је:

- одмах упоредно са осталим радњама спашавања особа, ватрогасци приступају гашењу пожара,
- искључују се инсталације које представљају опасност у случају пожара (електрична струја, гас, систем грејања),
- приликом напуштања угрожене просторије затварају се прозори и врата,
- отварају се врата и прозори на ходницима, степеништима и просторијама у којима се обавља евакуација, односно спашавање ради одвода дима и превелике топлоте,
- одређује се пробијање зидова, плафона и сл., како би се заобишла угрожена места и обавило спашавање блокираних особа, те учинковита акција гашења пожара.

11. СПАШАВАЊЕ ИЗ РУШЕВИНА

Претраживање рушевина и спашавање затрпаних особа обављају руководитељи евакуације и спашавања, припадници специјалне ватрогасне јединице и радници који су одређени.

У случајевима рушења објекта или њезиног дела мора се одмах:

- искључити сруја, вода, систем грејања и др.,
- утврдити критична места на која је потребно обратити пажњу,
- утврдити места одакле се јављају затрпани и озлеђени,
- утврдити делове објекта који би се током спашавања могли срушити, те подузети мере отклањања опасности од рушења.

Спашавање особа из рушевина треба обављати крајње опрезно како не би дошло до озледа особа или нових озледа већ озлеђених особа.

При спашавању треба користити одговарајући алат и опрему, а у крајњем случају и грађевинску механизацију под надзором грађевинских стручњака.

12. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПУТЕВА ЕВАКУАЦИЈЕ

За потребе нужног осветљавања путева евакуације и указивања на исправан правац кретања у случају потреба за евакуацијом у Вишој школи користити ће се сигнална светла – „паник расвета“.

На овим сигналним светлима или непосредно испод њих, као и на другим местима по потреби, налазиће се стрелице смера кретања у случајевима потребе за евакуацијом.

Стрелице морају бити видне при нормалном напајању електричном енергијом и при дневној светлости, односно код нормалног осветљавања евакуационих путева.

У ноћним условима и у случајевима нестанка електричне енергије, сигнална светла морају имати могућност аутоматског пребацивања на локални извор напајања како би несметано наставила са радом.

13. ПОСТАВЉАЊЕ ЗНАКОВА ЗА ЕВАКУАЦИЈУ

Знакови се морају поставити тако да буду схватљиви, без недоумица и да они сами не представљају опасност. Мора се водити рачуна да се избегне групирање већег броја знакова на једном месту.

Знакови се не смеју постављати на покретним предметима или близу покретних предмета као што су врата, прозори, сталци итд., јер у случају помицања могу заклонити знак, осим када је то потребно управо тако учинити.

Ако подлога на коју се знак поставља није контрасне боје у односу на боју ивице знака, мора постојати оквиркако би се постигла боља уочљивост знака.

Када нестану разлози због којих је неки знак постављен, односно када се услови толико измене да упозорења са неког знака имају супроран ефекат или могу изазвати негативне ефекте, он се мора уклонити или прекрити непрозирним застором.

Знакови морају бити употребљиви и ноћу као и при неповољним временским условима.

Посебна пажња мора се обратити потреби опажања знакова у изузетним приликама (ватра, нестанак електричне енергије, замрачење и сл.). Тамо где осветљеност може бити слаба у изузетним приликама знакови морају имати посебну расвету, бити осветљени или бити рефлексни.

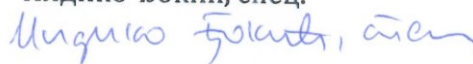
На путовима за евакуацију треба поставити знакове за евакуацију који ће означавати смер напуштања особа из објекта у слободан простор.

Знакове за евакуацију треба поставити на висину од 1,50 до 2,00 м (линија гледања), а на излазима – улазима изнад врата.

Овај План евакуације и спашавања ступа на снагу даном доношења.

Председник Савета

Илдико Ђокић, спец.

У Суботици, дана 27.01.2021.

Деловодни број: 66-01/21

